

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОБ'ЄДНАНЬ СТРАХОВИКІВ У ФУНКЦІОНУВАННІ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ КРЕДИТІВ ТА ІНВЕСТИЦІЙ

Ризики неплатежу в експортному кредиті пов'язані з його сутністю, тобто застосуванням відстрочки платежів при вивезенні товарів і послуг за митний кордон. Несплата експортного кредиту може статися з багатьох причин: практика експортного кредитування налічує до 50 окремих ризиків, що поділяються на дві групи: економічні ризики і політичні ризики.

У більшості розвинених країн (Великобританія, США, Німеччина, та інші) на ринку страхування ризиків зовнішньоекономічної діяльності діють наступні суб'єкти-страховики, що забезпечують певний рівень фінансової підтримки експортерів при виході на міжнародний ринок: організації, що здійснюють страхування експортних кредитів від імені держави; приватні страхові організації, що входять до однієї з груп «великої трійки» (EulerHermes, Atradius, Coface); міжнародні об'єднання (клуби, асоціації) страховиків експортних кредитів.

Розвиток приватного страхування експортних кредитів отримав поштовх у 50-60-і роки ХХ століття, коли у Західній Європі політичні ризики поступово втратили своє значення, а більшого значення набули комерційні ризики. На сьогодні Європа є центром приватного страхування експортних кредитів. На цей регіон, за різними підрахунками, припадає біля 80-85% страхових премій, які щорічно сплачуються за страхування експортних кредитів.

Страхування експортних кредитів приватними страховиками з'явилося практично одночасно з державним, проте лише крупні страховики можуть бути успішними гравцями на ринку страхування експортних кредитів. Як показує досвід розвинених країн, до державного страхування завжди висуваються жорсткі вимоги.

Міжнародні об'єднання страховиків експортних кредитів (клуби і асоціації) почали формуватися в 30-х роках ХХ століття. Вони безпосередньо не займаються операціями зі страхування експортних кредитів. Головна мета їх діяльності полягає у створенні та підтримці сприятливих умов для міжнародного страхування експортних кредитів, що здійснюється як на державному, так і приватному рівнях. До найвпливовіших міжнародних об'єднань страховиків експортних кредитів належать Бернський союз,

Працький клуб та Міжнародна асоціація кредитного страхування і надання гарантій.

Бернський союз - неофіційна назва міжнародного об'єднання державних і приватних компаній, агентств, установ і спілок, що займаються страхуванням експортних кредитів і прямих зарубіжних інвестицій. Його було створено у 1934 році у Берні (Швейцарія). Спочатку до Бернського союзу входило чотири європейські країни-члени (Великобританія, Іспанія, Італія і Франція). У 1957 році було змінено його назву на Міжнародний союз страховиків кредитів, а з початку 80-х років - на Міжнародний союз страховиків кредитів і інвестицій. Серед його членів - 76 організацій з 45 країн світу. Від України членом Бернського союзу є АТ «Укрексімбанк». На кінець 2019 року у всьому світі вони забезпечили підтримку і покриття експортних операцій на суму 2,4 трлн. дол. США.

Працький клуб, так само як і Бернський союз, є міжнародним об'єднанням страховиків експортних кредитів і інвестицій. Його було утворено за ініціативою генерального секретаря Бернського союзу і Європейського банку реконструкції і розвитку. Під час першої зустрічі у Празі, на якій були присутні і представники п'яти агентств, всі члени підписали Декларацію про відповідність своєї діяльності основним угодам Бернського союзу. На сьогодні клуб налічує трохи менше 30 членів, в основному з країн Центральної та Східної Європи.

Міжнародна асоціація кредитного страхування і надання гарантій була створена у Парижі під назвою Міжнародна асоціація страховиків експортних кредитів. Назва змінилася з 2001 року у зв'язку з тим, що понад 50 % її членів крім класичного кредитного страхування займаються наданням гарантій.

Таким чином структура ринку страхування експортних кредитів представлена трьома групами страхових організацій: державними агентствами, страховими компаніями і міжнародними страховими асоціаціями. Державні агентства в основному здійснюють страхування від політичних і довгострокових комерційних ризиків і сприяють фінансовому захисту не тільки компаній-експортерів, але і економіки країни, що потребує підтримки галузі. Найбільші приватні страховики здійснюють страховий захист короткострокових і середньострокових експортних кредитних операцій. Страховики експортних кредитів в основному покривають ризики неплатежу в результаті настання неплатоспроможності імпортера. Діяльність міжнародних асоціацій спрямована на створення сприятливого клімату і умов, необхідних для подальшого розвитку страхування експортних кредитів, і надання консультативної допомоги всім учасникам. Кожна з груп має свої цілі і вирішує конкретні завдання на світовому ринку експортного страхування, а в цілому їх спільні зусилля сприяють фінансовій підтримці та захисту від ризиків учасників зовнішньоекономічної діяльності.